

RESUMÉ

ENGLISH
DEUTSCH
ITALIANO
FRANÇAIS

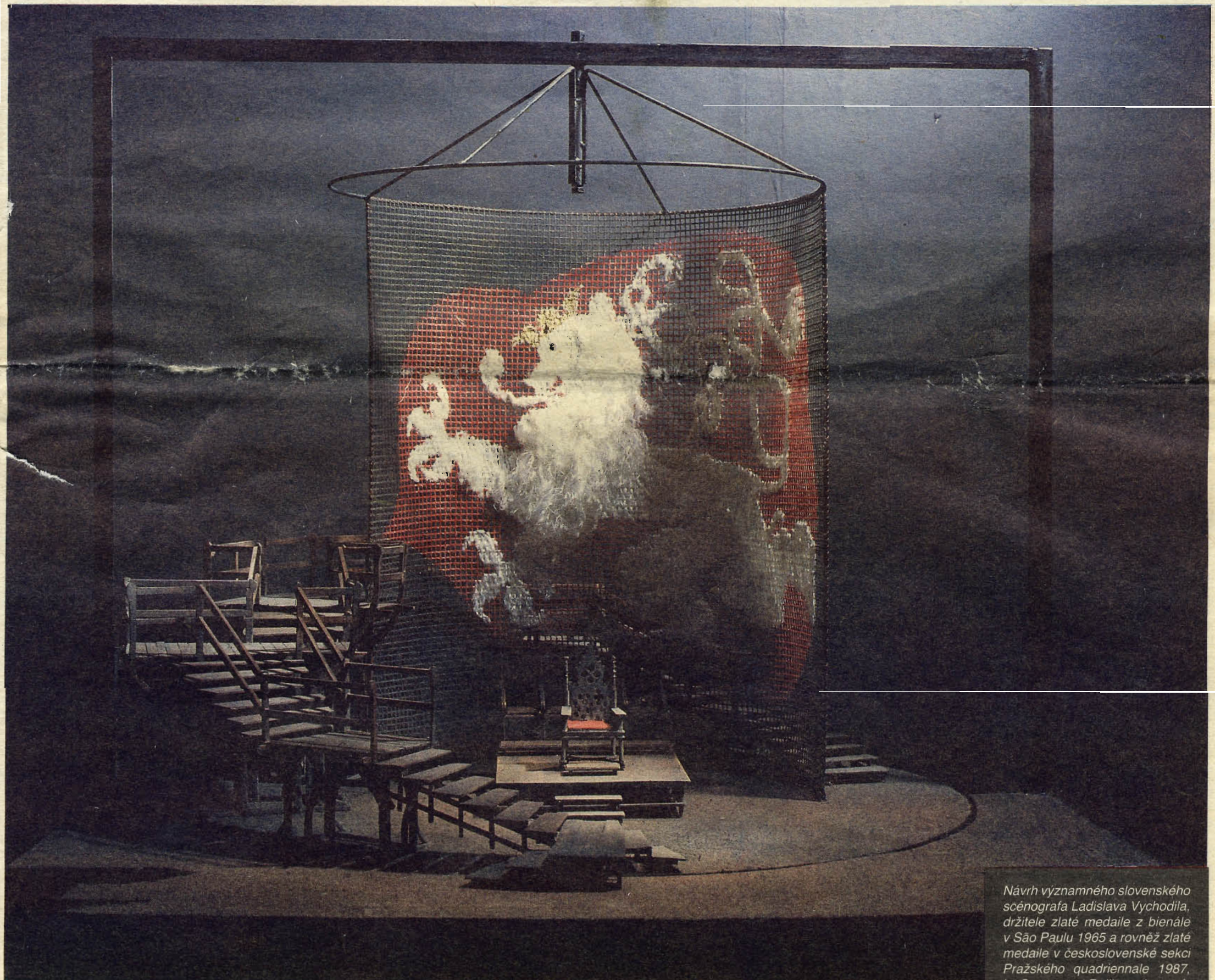
Scéna

divadlo
film
televize
rozhlas
video

11 / 91

ROČNÍK XVI / CENA 5 Kčs
24. KVĚTNA 1991

ČTRNÁCTIDENÍK
16 STRAN

Návrh významného slovenského scénografa Ladislava Vychodila, držitele zlaté medaile z bienále v São Paulu 1965 a rovněž zlaté medaile v československé sekci Pražského quadriennale 1987, ke Smetanově Daliborovi na scéně Slovenského národního divadla v Bratislavě.

Snímek archiv DÚ

TATO VÝSTAVA NEBUDE NIKDY IDEÁLNÍ

Marie Bílková

Avšak pokud potrvá – pokud potrvá PQ – nebude zároveň nikdy marná a zbytečná. Zpráva o činu je něco jiného než čin sám. Každá zpráva o něčem smysluplném má právo na život už proto, že se stává podle svých vlastních možností rovněž činem.

Na celém světě se vydávají a čtou časopisy a publikace o divadle a scénografii: informace o živém divadle nepovažuje samozřejmě nikdo za surogát živého divadla. Stávají se však naší pamětí, naší kontinuitou, naším vzděláním. Jsou jedním ze způsobů, jak překonat tranzitornost divadelního umění. Obrovská světová výstava nabízí kontinuitu synchronní: teď a všude. Pro zevrubné a systematické studium neposkytuje podmínky – jako ostatně žádné akce tohoto typu. Informuje o divadle jinak než publikace, a přitom intenzivněji, zdá se mi. Přibližuje se mu: odehrává se v trojrozměrném prostoru, v určitém čase, za společné účasti kolektivu diváků (proměnlivého sice, ale doufejme, že spoluprodučujícího). Provokuje pohyb (základní princip divadelního výrazu), ať už spontánní (svobodné rozmístování a přelévání diváků v prostoru), nebo režírovaný

(doprovodné scénické akce, kinetické pojetí exponátu nebo expozice, nasměrované putování diváků expozicemi).

Proč považují ideál scénografické výstavy za nedosažitelný? Zejména proto, že pravděpodobně nebude nikdy zcela jasno, co tímto ideálem vlastně je. Podle druhu a míry zainteresovanosti se dá na scénografii nahlížet jako na samostatnou výtvarnou disciplínu nebo jako na integrovanou složku, neodtržitelnou od celku inscenace (tyto dva názory budou na následujících stránkách u kulatého stolu vysloveny). Zatímco první pojetí je sporné, oprávněnost druhého je jen těžko vyvrátitelná. Nedá se nic dělat. Scénografie je zde proto, aby větším či menším podílem pomáhala uvést v život divadlo, nikoliv proto, aby existovala samostatným svobodným životem. Proč tedy nepovažují vystavování scénografie za bohapustý nesmysl? Právě

proto, že jde o zprávu, nikoliv o čin sám. A zpráva se snad lépe a přehledněji podává (i přijímá) skrze vybraný aspekt, barvu, vrstvu události, nežli prostřednictvím vyčerpávající faktografie.

Považují za ideální vystavovat s k r z e scénografii divadlo: prezentovat ji tedy jako vybraný prostředek, jehož pomocí se lze něco dozvědět o časoprostorově odlehle události divadelní inscenace. Scénografie, ať už je skromná, nebo košatá, má předpoklady vypovídat. Objímá jako příroda nebo hrad životy postav, kočírované autorem a inscenátory do dramatických konfliktů; když jsi jednou dramatickou figurou, nemůžeš se se svým osudovým posláním vrtout mimo svět, jaký ti připravila scénografie. Scénografické vyjádření se týká všech postav, všech myšlenek, všech konfliktů, co se jich na jevišti uděje. Pokud přináší k inscenaci vyváženě

fungující v kompozici všech zúčastněných složek, absorbuje i styl a znakový systém díla. Oproti práci režie, která se projevuje pouze zprostředkovaně, je práce scénografa „pouhým okem“ rozpoznatelná; je názorná, hmatatelná, plastická, leckdy barevná, leckdy nápadná...

Jestliže se scénografie týká všeho, co se na jevišti odehrává, neznamená to, že by – přenesena do výstavních prostor – byla schopna vždy a o všem vypovídat. A tady začíná věčně začarovaný kruh – jak „to“ vystavit (jistě

Dokončení na str. 2

Jsou jistě důležitější věci, a to po čertech, ale je-li Pražské quadriennale tak automaticky každé čtyři roky nejen do Evropy, ale dokonce do světa – být v užoučkém oboru lidské činnosti. Anebo svět a Evropa přicházejí k nám, a to nadšeně a rádi, což mohu dosvědčit. Není to nepovzbudivý pocit, myslím, a přece: všechny ty stránky, které kdy Scéna věnovala PQ, omílají vlastně jediné téma, věčný leitmotiv: fakt vystavování scénografie. Jinými slovy: všichni se víceméně bráníme naznačeným i vysloveným nařčením z nesmyslnosti vystavování polotovaru. K tomu jen: Byla kdysi kdesi řeč o smyslu uměnovědných oborů. Satisfakce těch, kdo se jimi zabývají, neplyne z exaktnosti důkazů, z naplňování objektivních pravidel. Satisfakce, mají-li tyto obory vůbec nějakou, plyne z faktu, že každému svému konání, každé své reflexi musíme dát smysl sami. Kontrola existuje, musí existovat, ale tady je velmi citlivý přechod, citlivá zóna mezi „objektivním“ a „subjektivním“. „Pravda“ se zachvívá na neschůdném dělicím ostří. Tak je tomu i s PQ, abych navázala na úvahu Marie Bílkové. Proto je na nás, abychom dali československé expozici smysl.

Jak už bylo u příležitosti minulých ročníků mnohokrát napsáno i řečeno, československá expozice v mezinárodní sekci nesoutěžila. Zprvu proto, že jsme se cítili být hostitelskou zemí a že naši domácí medailisté za scénu i kostým měli do roku 1975 právo účastnit se bienále v São Paulu. *Už se mi přičí tuto větu pořád opakovat; nejistý pocit však, že o tom přesto nikdo neví a že se zase všichni budou znova divit, neustává. A že o tom neví z jediného prostého důvodu: že to nikoho, kromě hrstky zainteresovaných, nezajímalo a dodnes nezajímá.* Později, po zrušení sekce divadla na brazilském bienále, jsme nesoutěžili prostě proto, že status quo vedení PQ velmi vyhovoval: nebyla mezinárodní soutěž, nebyly ani rivality, nepřijemnosti, podrazy a zmatky. Neustále jsme proti této cynické a pohodlné politice, znevýhodňující domácí tvorbu, namítali ve svých recenzích. To se mohlo i tenkrát, za zlé totality, bez-
trestně kritizovat. Nikdo totiž recenze PQ nečetl – snad kromě zúčastněných scénografů. Ani strana, ani vláda, ale ani divadelníci, o širší umělecké obci nemluvě. Tento stav ostatně pořád existuje a jedním z jeho důsledků je také obsazení tohoto kulatého stolu. Dnes je situace jiná, statut PQ byl

konečně změněn. Československá expozice už může soutěžit se zahraničními za rovných podmínek. (Abych byla spravedlivá, což je vždycky těžké, byl tento článek statutu upraven už před revolucí.) A nyní nastává paradox, kvůli němuž to píšu. Jsem spolu s architektem Milanem Ferenčíkem z Bratislavy zodpovědná za československou expozici a zdá se nám, že divákům, kteří na PQ v červnu přijdou, dlužíme jisté vysvětlení. První porevoluční PQ chápeme oba jako mimořádnou příležitost našeho divadla. O to větší, že si uvědomujeme jeho naprosto novou situaci, novou ve všech aspektech: v politické, sociální, psychologické i umělecké sféře. Hodnotová orientace divadla i naše je stále prověřována a korigována – spontánně i s vědomím nutnosti. Naše cesta za svobodou a mravní čistotou se začíná znovu kroutit a lámat, ztrácet v bezvýhodných terénech. *Co dělat?* jak řekl klasik. Navazovat? Bořit? Resumovat? Vymýšlet nové konstrukce? Anebo všechno dohromady? Ale jak? Začali jsme si tyto otázky klást i vzhledem k expozici. A tak, i když se léta oba zamýšlíme nad tím, jak by se scénografie měla vystavovat (on prakticky, já teoreticky – zatím), ocitli jsme

se v situaci, kdy na to všechno chceme záměrně zapomenout. Nejde nám totiž zdaleka jenom o scénografii – jako ostatně nešlo na PQ nikdy jenom o ni: nejlepší expozice měly vždycky ctižádost postihnout širší souvislosti, celek. Co je v našem případě ten „celek“? Bývala to scénografie ve svém inscenačním prostředí. Dnes je pro nás tímto prostředím nejen jeviště, nejen celé divadlo, je jím současná životní zkušenost. V revoluci se naše divadlo znovu manifestovalo jako její přímá součást. Položili jsme si otázku, v čem jsme žili a v čem žijeme, jaká to byla a jaká je – ta realita. Pokusili jsme se transformovat životní prostor do dramatického prostoru výstavy, v němž chceme vyjádřit snažení českých a slovenských divadel v náznaku cest i jednotlivých činů. Jde nám o vnitřní smysl tvorby, o její širší souvislosti a především o fakt zápasu s totalitním fenoménem, který pokládáme za nejsilnější hnací motor našeho divadla za posledních čtyřicet let. Naše koncepce nedává, bohužel, jednotlivým uměleckým osobnostem možnost individuálního uplatnění. Nebudou medaile za scénu (s pravděpodobností hraničící s jistotou) ani za kostým (zcela jistě). Tím paradoxem letošní československé expozice je fakt, že jsme si při

první možnosti vstoupit do mezinárodní soutěže, možnosti tak dlouho vymáhané, tuto šanci programově odbourali nebo přinejmenším silně zkomplikovali. Ať nám scénografové, a především kostýmní výtvarníci, odpustí, nechťeli jsme je poškodit. Pociťujeme však současný stav naší scénografie a tedy i československou expozici jako základní vrstvu, od níž se začnou odvíjet příští činy. Jako počáteční – možná – chaos. Jako start. Jako bod nula. Vzpomínám na Kantorovo Divadlo Zero. Nechceme diváky vést, natož jim vnucovat nějaký záměr. Nás samotné povede materiál stejně jako je. Pokusíme se ukázat podněty, na jejichž základě at se orientuje každý sám. PQ '87 uzavřelo v československé expozici určitou etapu tvorby. Tu, která způsobila, že si nás svět kdysi všiml. Že vůbec PQ vzniklo. PQ '87 završilo scénografii velkých výtvarných gest i její opačný pól: akční proud. Ti, kdo dnes přicházejí opět s jiným pohledem, začnou znova rozmatávat klubko. Uvidíme. Snad PQ '95? Dokážeme-li mu dát smysl a nezahyne-li naše planeta, pak baťovská cifra PQ 1999. Konec tisíciletí. VĚRA PTÁČKOVÁ

TATO VÝSTAVA NEBUDE NIKDY IDEÁLNÍ

Dokončení ze str. 1
nebvly včerpány ještě všechny možnosti).

PQ

91

PRAŽSKÉ QUADRIENNALE

PREDBEZNY PROGRAM PQ '91 a doprovodné výstavy a akce

- 10.6.**
11.00 Polské informační a kulturní středisko – Vernisáž výstavy významného polského scénografa ANDRZEJE MAJEWSKÉHO
- 13.00 Palác kultury – TISKOVÁ KONFERENCE
- 15.00 Palác kultury – SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ PQ '91 (expozice škol v garážích Paláce kultury)
- 11.6.**
11.00 Nová scéna ND – zahájení SALONU ČESKÝCH SCÉNOGRAFŮ (pořádá Asociace scénografů při Divadelní obci)
- 13.00 Palác kultury – NÁRODNÍ DEN ČSFR
- 15.00 Palác kultury – NÁRODNÍ DEN POLSKA
- 12.6.**
11.00 Palác kultury – SETKÁNÍ SCÉNOGRAFICKÝCH ŠKOL

- 13.6.**
9.00–16.00 Divadelní ústav, Celetná 17 – MALÝ KONGRES OISTAT (Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků) – mezinárodní seminář na téma Mozart v současné divadle
- 16.00 Výstavní síň ULUV, Národní třída – 2. vernisáž životní výstavy FRANTIŠKA TRÖSTERA (pořádá Divadelní obec ve dnech 23.5.–20.6.)
- 14.6.**
13.00 Rytířský sál Valdštejnského paláce, MK ČR – UDÍLENÍ CEN PQ '91
- 18.–19.6.**
Divadelní ústav, Celetná 17 – MEZINÁRODNÍ SEMINÁŘ ASSITEJ (Mezinárodní asociace divadel pro děti a mládež) na téma Výtvarný prvek jako aktivní činitel inscenace pro děti (spojeno se zájezdem na národní přehlídku MATEŘINKA '91 v Liberci)

Dům slovenské kultury v Praze, Purkyňova 4 – výstava prací tří mladých slovenských scénografů (Karásek, Lipták, Votava)

DALŠÍ VÝSTAVY A AKCE V SOUVISLOSTI S PQ:
Soubor výstav pod názvem **LOUTKA A DIVADLO** (pořádá Divadelní obec)

GALERIE POD HRADEM KOSTÍ (11.5.–31.8.)
Výstava celých realizací současných loutkářských výtvarníků doplněná exponáty z Muzea loutkářských kultur v Chrudimi

OBLASTNÍ GALERIE LIBEREC (6.6.–25.8.)
Scénografie pro děti předškolního věku (spojeno s ilustrací a hračkou)

STUDIO DIVADLA SPEJBLA A HURVÍNKY V PRAZE (9.–23.6.)
Podíl výtvarné složky na vynikajících inscenacích posledního období

REGIONÁLNÍ MUZEUM V JÍLOVÉM U PRAHY (15.6.–25.8.)
Klasická česká řezbová loutka a její transformace v současné scénografii

Dále je možné v termínu PQ navštívit **ČESKÉ BUDĚJOVICE, DŮM KULTURY:**
Výstava historických kostýmů ze zámeckého divadla v Českém Krumlově

ČESKÝ KRUMLOV, ZÁMECKÉ DIVADLO:
Výstava kulís a divadelních kostýmů zámeckého divadla, instalovaná v hledišti (odborníkům umožněna prohlídka technické části jeviště)

Pro zájemce pořádá **NÁRODNÉ DIVADELNÉ CENTRUM BRATISLAVA A KATEDRA SCÉNOGRAFIE VŠMU** zájezd na Slovensko

- 14.6.** 14.00 odjezd z Prahy; večer setkání se slovenskými scénografy v Divadelním klubu
- 15.6.** 9.00 UDD SND – prohlídka divadelních dílen a učňovského střediska při UDD SND
11.30 Umelecké beseda – Salón slovenských scénografů
13.00 VŠMU katedra scénografie – seminář k metodickopedagogickým otázkám
16.30 Bibiana – výstava a akce Dieťa v meste (výtvarné divadelní aktivity dětí)
19.00 divadelní představení, setkání s tvůrci v Divadelním klubu
- 16.6.** zájezd do Nitry a Trnavy s prohlídkou tamních divadel
- 14.6.–5.7.** UMELECKÁ BESEDA BRATISLAVA
Salón slovenských scénografů

DIVADELNÍ AKTIVITY V OBDOBÍ PQ '91

■ V červnu zavítá do Prahy divadlo WEGAJTY. Je to soubor, který pracuje na venkově nedaleko Olštýna v severním Polsku. Čerpá inspiraci ze zkušeností pomezí prolínání kultur – základ souboru tvoří dvě německo-polské rodiny. Styk kultury polské, německé, ukrajinské, běloruské, židovské, cikánské, katolické i pravoslavné ve venkovském terénu, odolávajícímu ještě městskému „zglajchšaltování“ nebo naopak konfliktnímu vyhocení, umožňuje nacházet to, co nás za všemi rozdíly ještě pojí. (Areál Emauzy ve dnech 19. a 20. 6.)

■ V pražském Divadle Na zábradlí hostuje 10. června francouzský soubor s hrou Roberta Pingeta M. Songe (Pan Sen). Akci připravil Francouzský institut v Praze.

■ V Liberci proběhne v termínu 16.–20. června další ročník národní přehlídky českých profesionálních loutkových divadel s inscenacemi pro děti předškolního věku MATEŘINKA '91. Festivalu se účastní kromě Divadla S+H a Divadla DRAK všechna další česká loutková divadla. Očekávání jsou i loutkáři ze Slovenska. V závěru se představí THEATER MUKAMAS z finského Tampere s inscenací Maailma nimipaivalahjaksi (Haló Jácíčku).

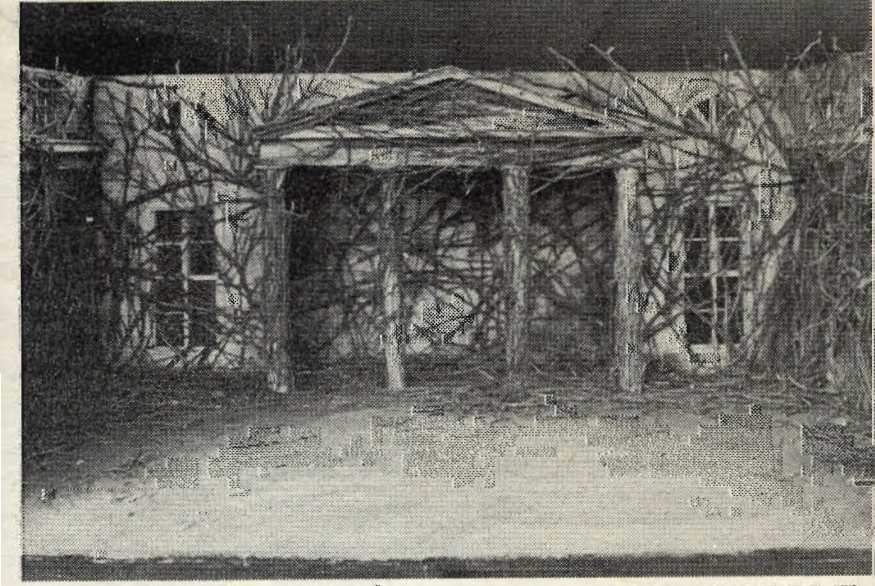
■ K nabídkě přispívá i Divadlo Minor – u Jindřišské věže večerními pořady: DIALOG AMSTERDAM–PRAHA, holandsko-český projekt českých a holandských divadelníků pokoušející se najít nejen společné východisko, ale i varování (5. 6.); MÍŠPACHA, soubor pro židovskou lidovou píseň duchovní i světskou, chasidská vyprávění (12. 6.); ZDISLAVA Z LEMBERKA, o životě nejen Zdislavy, ale i o životě našem, našeho manželství, naší rodiny – Divadlo desetiletí (19. 6.) a hostování hradeckého Divadla DRAK s Kráskou a zvětrem (26. 6.).

■ S programem PQ se překrývá mezinárodní taneční festival TANEC PRAHA '91 (kterému budeme věnovat příští číslo Scény). Od 17. 6. se představí na scéně ND např. Lyon Opéra Ballet, London Contemporary Dance Theatre, australský Perth City Ballet nebo Ballet du Grand Théâtre de Genève.

■ V době PQ běží i divadelní festival MOZART OPEN: na A-scéně (Novotného lávka u Karlova mostu) je k vidění Wiesnerův BALET DESETI a inscenace OPERY MOZART (The Best of Mozart, Figaro a 19. 6. má premiéru inscenace Petra Lébela Bastien a Bastienne pod názvem Colas), v Říši loutek uvádí NÁRODNÍ DIVADLO MARIONET v režii Karla Brožky Dona Giovanniho a od 30. 6. hostuje v divadle Minor (ULD) bratislavský loutkářský soubor s Kouzelnou flétnou v režii Jozefa Bednárika. Schmidova Mozarta v Praze (Studio Y) netřeba připomínat, představení jsou beznadějně vyprodána.

Na prvním PQ '67 získal zlatou medaili za scénografii Karl von Appen (NDR), mj. také na návrh K. Brechtovu Zadržitelnému vzestupu Artura Uie v Berliner Ensemble.

David Borovskij (SSSR) – návrh pro Čechovova Ivanova v moskevském MCHAT (PQ '79). Snímek archiv DÚ

PQ V ZRCADLE TISKU

PQ 1971
„Co mělo na I. PQ charakter zajímavého pojetí, stalo se po čtyřech letech mechanickým opakováním. II. PQ je v podstatě kopii prvního, jen v konfrontační části nahradil Mozarta Shakespeara. Zůstalo dále výstavou jevištních a kostýmních návrhů a maket, tu a tam doplněných fotografiemi realizace (...).“ (Věra Ptáčková: Výstava nejen pro divadelníky, Zemědělské noviny 19. 6. 1971)

PQ 1975
„Mnozí (...) vyslovili mínění, že tato výstava byla ve srovnání s předchozími méně efektní, méně ohromovala nápaditostí a neočekávaností jevištních objevů i způsobů, jimiž byly tyto objevy výstavnicky prezentovány. Mám za to, že hlavní příčinou podobných dojmů nebylo to, že by autoři scénářů a výtvarníci, kteří je realizovali, projevíli méně talentu, vynalézavosti a pracovitosti, ale skutečnost, že změněný charakter scénografie (...) neobyčejně zkomplikoval výstavnické úkoly.“ (Milica Požarskaja: Zamyšlení nad Pražským quadriennale 1975, Interscena I/1977/1)

PQ 1979
„Ovšem nejdůležitější problém scénografie budoucnosti je podle mého soudu řešení inscenačního prostoru a jeho proměn. Bude nutné uvést v soulad nové pojetí životního prostoru moderního člověka, tak, jak jej každodenně zažívá, a pojetí prostoru, které mu předkládá dramatické umění.“ (Josef Svoboda, in Anketa, Scéna 1979, č. 10)
„V minulosti získávala čs. scénografie díky práci svých předních tvůrců mezinárodní prestiž. Domnívám se, že s vývojem moderního divadla toto období skončilo. Od scénografie nelze dnes již žádat oslňující jednorázový nápad, ani ji není možné chápat jako zvláštní druh výtvarného umění.“ (Jan Dušek, in Anketa, Scéna 1979, č. 10)

nografie (...) neobyčejně zkomplikoval výstavnické úkoly.“ (Milica Požarskaja: Zamyšlení nad Pražským quadriennale 1975, Interscena I/1977/1)

PQ 1983
„Divadlo je ohroženo také proto – a Pražské quadriennale to dosvědčuje – že je velice často ve vleku ostatních umění a jejich vývoje a příliš často se podílí, čistě náhodou, na živé kultuře. Ohroženo je také proto, že se mu těžko hovoří – a to je velice závažné pro veškeré umění – o naší době. Dnes je jasné, že Shakespeare je mnohem aktuálnější než Brecht. (...) Naše doba není svým duchem příliš vzdálena době Napoleona III. ve Francii. Tehdy se kopirovaly všechny slohy: Ludvík XIII., Ludvík XIV., renesance, Ludvík XV. i gotika.“ (Denis Babel: Divadlo dnes a zítra, Interscena VI/1987/1–2)

PQ 1987
„Také letošní quadriennale řeklo o světě něco nového. V téměř všech evropských expozicích se objevovalo něco jako hluboká chodba či tunel, vedoucí kamsi do dálky, v níž lze tušit naději, ale možná i zmar.“ (František Černý: Ohlédnutí za Pražským quadriennale, Tvorba 26. 8. 1987)

„Divadlo je ohroženo také proto – a Pražské quadriennale to dosvědčuje – že je velice často ve vleku ostatních umění a jejich vývoje a příliš často se podílí, čistě náhodou, na živé kultuře. Ohroženo je také proto, že se mu těžko hovoří – a to je velice závažné pro veškeré umění – o naší době. Dnes je jasné, že Shakespeare je mnohem aktuálnější než Brecht. (...) Naše doba není svým duchem příliš vzdálena době Napoleona III. ve Francii. Tehdy se kopirovaly všechny slohy: Ludvík XIII., Ludvík XIV., renesance, Ludvík XV. i gotika.“ (Denis Babel: Divadlo dnes a zítra, Interscena VI/1987/1–2)

„Také letošní quadriennale řeklo o světě něco nového. V téměř všech evropských expozicích se objevovalo něco jako hluboká chodba či tunel, vedoucí kamsi do dálky, v níž lze tušit naději, ale možná i zmar.“ (František Černý: Ohlédnutí za Pražským quadriennale, Tvorba 26. 8. 1987)

CENY UDĚLENÉ NA PRAŽSKÝCH QUADRIENNALE

ROK (počet vystavujících zemí)	ZLATÁ TRIGA	ZLATÁ MEDAILE ZA SCÉNOGRAFII	KOSTÝMY	ARCHITEKTURU	TEMATICKÁ EXPOZICE	ČESKOSLOVENSKÁ SEKCE
1967 (19)	Francie	K. von Appen (NDR) J. Sumbatašvili (SSSR)	A. Majewski (Polsko)	F. Penteado (Brazílie)	Mozart neuděleno	scénografie – zlatá: V. Nývlt kostýmy – zlatá: L. Purkyňová
1971 (24)	NDR	J. Gurawski, L. Scrafinowiczová, J. Szajna, Z. Wierchowiczová (Polsko) M. Raffaelli (Francie) H. Eichbauer (Brazílie) D. Borovskij (SSSR)	G. Palmstierna – Weissová (Švédsko)	neudělena	Shakespeare neuděleno	scénografie – zlatá: O. Šimáček kostýmy – zlatá: H. Bezáková
1975 (28)	SSSR	J. Bury, R. Koltai, T. O'Brien (Velká Británie)	Š. Kanamori (Japonsko)	Francie	školy neuděleno	scénografie – zlatá: J. Ciller kostýmy – zlatá: J. Konečná
1979 (30)	Velká Británie	Horst Sagert (NDR)	N. Teimuraz (SSSR)	Belgie	loutky zlatá: Polsko	scénografie – zlatá: neodělena kostýmy – zlatá: M. Polónyová
1983 (25)	SRN	A. Acquart (Francie)	D. Short (Velká Británie)	P. Pihla (Finsko)	Janáčkovy opery zlatá: M. A. Marelli (SRN)	scénografie – zlatá: J. Ciller kostýmy – zlatá: J. Jelínek
1987 (32)	USA	Y. Kokkos (Francie)	L. Tandefeltová (Finsko)	NDR	Čechov zlatá: SSSR, SRN	scénografie – zlatá: J. Svoboda, L. Vychodil kostýmy – zlatá: neodělena

SUMMARY

Scéna, bi-weekly newspaper for the questions of theatre, film, television and radio, is devoted to PRAGUE QUADRENNIAL 1991, an international exhibition and competition of contemporary stage and costume design and theatrical architecture, in detail in this issue. Prague Quadrennial takes place for the seventh time in Prague this year. Scéna pays attention to PQ on eight pages – outer and inner two-page (it can be taken out). On the page 1 there begins the essay by Marie Bílková named This exhibition will be never ideal, where the author thinks about the sense and the message of the exhibition – it informs about theatre another way than the publication, more intensively, it approaches to theatre: it takes place in tri-dimension space, in certain time, with common participation of the spectators. On the page 2 there begins the article of the commissioner of Czechoslovak exposition at PQ, art-historian Věra Ptáčková, that indicates especially the fact that this year for the first time CSFR takes part as the partner with the equal rights at the international competition (at the previous exhibitions as the host country we didn't compete in international context but only as the independent exposition). Pages 7-10 are devoted to the round-table discussion about PQ. It was organized by the edition staff of Scéna with cooperation of the organizer of the exhibition DIVADELNÍ ÚSTAV (THEATRE CENTRE) and there took part the set designers and the other drama and theatre experts. At the round table there were discussed the questions, the problems and the tendencies of stage design, the questions of the development of the structure of this branch of art and possibilities of declaration of the exhibition not only about the work of the set designers but about all the team that takes part in staging process. There

Expozice Spojených států amerických na PQ '87.

Snímek Viktor Kronbauer

Návrh Ericha Wondera (SRN) pro Čechovova Strýčka Vaňu ve Städtische Bühnen v Kolíně nad Rýnem (PQ '87).

could be heard various controversy opinions, but most of the participants of the discussion assented to the occasion of such competition and exhibition. The discussion at the round table, which you can read in this issue, is commented by the director of Theatre Centre Mrs Helena Albertová and general commissioner of PQ 91, well-known Czech set-designer Mr. Jaroslav Malina (page 10). The material is accompanied by rich photo documentation of precede six PQ exhibitions from the archives found of Theatre Centre. In addition there can be found various basic information about the events of PQ and the others that take place in the same time (page 2 and mostly page 15): Salon of Czech set-designers, František Tröster, the collection of four exhibitions named The puppet and theatre, the seminars and discussions of international institutions OISTAT and ASSITEJ in Theatre Centre, during the National days at PQ, performances of various inland and foreign theatre groups etc.

The issue also contains various extracts from the press, appraising all the six exhibitions of PQ during the years. All information about Prague Quadrennial you can get from: **SECRETARIAT OF THE PRAGUE QUADRENNIAL, 110 01 Praha 1, Celetná 17, telephone No. 23 13 595.**

ZUSAMMENFASSUNG

Scéna (die Szene) erscheint zweimal im Monat und ist eine Fachzeitschrift für Fragen des Theaters, Films, Fernsehens und Rundfunks. Diese Sondernummer ist dem PRAGER QUADRENNIALE 1991, einem internationalen Festival für Szenographie, Kostümbildner und Theaterarchitektur, gewidmet. PQ '91 findet schon zum siebenten

male in Prag statt. Die Szene widmet dem PQ '91 8 Seiten (die äusseren 1-2 + 15-16/ und inneren 7-10/ Seiten können herausgenommen werden).

Auf der Seite 1 setzt sich Marie Bílková mit dem Thema „diese Ausstellung kann niemals ideal werden“ auseinander. Die Autorin denkt über die Bedeutung und Aufgaben dieser Ausstellung nach – hier wird über das Theater völlig anders, als in der Publikation informiert: intensiver und theatraler. Dreidimensional, im bestimmten Zeithorizont bekommt der Zuschauer das Gefühl einer Mitbeteiligung. Auf der Seite 2 beginnt ein Artikel der Ausstellungskommissarin der tschechoslowakischen Exposition, Kunsthistorikerin Věra Ptáčková; hier wird vor allem die Tatsache betont, dass die CSFR in diesem Jahr zum erstenmal als gleichberechtigter Partner im internationalen Wettbewerb teilnimmt (in den Vorjahren hat die Tschechoslowakei als Gastgeberland im internationalen Kontext nicht teilgenommen, hatte nur eine eigenständige Exposition gehabt). Die Seiten 7-10 sind dem Rundtischgespräch zum PQ gewidmet. Die Diskussion, an der verschiedene Bühnenbildner und Theatermacher teilgenommen haben, wurde von der Szeneredaktion und dem THEATERINSTITUT (PQ-Organisator) organisiert. Am runden Tisch wurden Fragen, Probleme und Tendenzen des Bühnenbildes, genauso wie die Fragen des Ausstellungswesens dieser Disziplin und die Möglichkeiten der Aussagefähigkeit einer Exposition erörtert, um nicht nur die Arbeit eines Bühnenbildners, sondern auch die des gesamten Teams wiederzugeben. Hier verlauten völlig kontroverse Meinungen, die meisten aber waren doch mit der Möglichkeit einer internationalen Konfrontation in der Wettbewerbsausstellung einverstanden. Das Rundtischgespräch wird von der Direktorin des Theaterinstituts, Helena Albertová und

R E S U M É

dem Generalkommissar von PQ 91, einem bedeutenden tschechischen Bühnenbildner, Jaroslav Malina, kommentiert (Seite 10). Die Unterlagen werden durch viele Photodokumentationen aus den sechs vorherigen PQ's begleitet. Darüber hinaus finden Sie an der Seite 2, aber vor allem an der Seite 15, Grundinformationen über weitere Begleitveranstaltungen des PQ und Veranstaltungen, die zur gleichen Zeit stattfinden: der Salon der böhmischen Bühnenbildnern, František Tröster, 4 Ausstellungen mit dem Titel „die Puppe und das Theater“. Seminare, die von internationalen Organisationen wie OISTAT und ASSITEJ im Theaterinstitut organisiert werden, nationale Tage am PQ. Theatervorstellungen von heimischen und internationalen Theatergruppen u.s.w. In der Nummer finden Sie Presseauszüge über die letzten sechs PQ's. Alle Informationen über das PQ bekommen Sie vom: **SECRETARIAT PQ, Celetná 17, Praha 1, Tel: 23 13 595**

RÉSUMÉ

La Scène est le bimensuel sur les problèmes du théâtre, du film, de la télévision et de la radio. Ce numéro est en détail consacré à la Quadriennale de Prague 1991, c'est-à-dire au panorama international de concours de la scénographie et de l'architecture théâtrale. La Quadriennale de Prague 1991 se tient à Prague depuis pour la septième fois déjà. Dans la Scène, 8 pages sont consacrées à la Quadriennale de Prague: pages extérieures 1-2 et 15-16 et une feuille double intérieure: pages 7-10 (on peut les retirer). La réflexion de Mme Marie Bílková sous le titre „Cette exposition ne sera jamais idéale“ commence à la page 1. L'auteur réfléchit au sens et à la mission de l'exposition qui informe sur le théâtre autrement que les livres par exemple. Elle informe plus intensivement, elle s'approche du théâtre. L'exposition se déroule dans l'espace tridimensionnel, à une heure déterminée, avec la participation commune de la collectivité de spectateurs. L'article de Mme Věra Ptáčková, commissaire de l'exposition tchécoslovaque à la Quadriennale de Prague, commence à la page 2. Dans son article, elle attire l'attention surtout sur le fait que cette année, la Tchécoslovaquie participe au concours international pour la première fois comme le partenaire égal en droits. Aux présentations précédentes, la Tchécoslovaquie, en tant que le pays accueillant, ne prenait pas part au concours international. Elle ne participait qu'à l'exposition

individuelle. Les pages 7-10 sont consacrées à la table-ronde sur la Quadriennale de Prague. La rédaction de la Scène l'a organisée, en collaboration avec L'INSTITUT DE THÉÂTRE – organisateur de l'exposition. Les scénographes et les autres hommes et femmes de théâtre y ont pris part. À la table-ronde, on discutait des questions, des problèmes et des tendances de la scénographie, des problèmes du développement de l'organisation de ces expositions, on discutait des possibilités de l'avis d'exposition non seulement du travail d'un scénographe, mais aussi du travail de toute l'équipe de mise en scène. On entendait ici les opinions bien controversées, mais la plupart a approuvé l'occasion de la confrontation internationale de l'exposition de concours. Mme Helena Albertová, directrice de l'Institut de théâtre et M. Jaroslav Malina, scénographe marquant tchèque et commissaire général de la Quadriennale de Prague 1991 commentent cette table-ronde (page 10). Les documents sont riches en photodocumentation sur six Quadriennales de Prague précédentes du fonds d'archives de l'Institut de théâtre. En plus, à la page 2, mais surtout à la page 15, cette publication fournit tout l'ensemble de renseignements fondamentaux sur les activités de la Quadriennale de Prague et sur les autres activités qui se déroulent en même temps: „Salon des scénographes tchèques“, František Tröster: l'ensemble de 4 expositions sous le titre „Marionnette et le théâtre“, les séminaires des organisations internationales OISTAT et ASSITEJ à l'Institut de théâtre: les journées nationales à la Quadriennale de Prague, les spectacles des ensembles tchécoslovaques et étrangers aussi etc. Dans ce numéro, il y a aussi des extraits de la presse qui apprécient toutes les six Quadriennales de Prague au cours des années. On trouve tous les renseignements sur la Quadriennale de Prague à l'adresse du **SÉCRÉTARIAT DE LA QUADRIENNALE DE PRAGUE, Celetná 17, 110 01 Praha 1, téléphone: 23 13 595.**

RIEPILOGO

SCÉNA (La Scena), un bimensile per le domande di teatro, cinema, televisione e radio si dedica in questo numero dettagliatamente a PRAŽSKÉ QUADRIENNALE 1991 (QUADRIENNALE PRAGHESE 1991 - PQ'91), l'internazionale sfilata in concorso della creazione scenografica ed in costume ed architettura scenica. PQ'91 si svolge a Praga per la settima volta. SCÉNA dedica a PQ le otto pagine – esteriori (p. 1-2, 15-16)

e bifoglio interiore (p. 7-10, si può prendere fuori). Sulla pagina 1 comincia la riflessione di Marie Bílková col titolo Questa sfilata non sarà mai ideale, in cui si l'autrice impensierisce al significato e della missione della mostra – avvisa il teatro diversamente che la pubblicazione, più intensivamente, si avvicina a teatro: si svolge nello spazio tridimensionale, nel tempo concreto, col'intervento comune della collettività degli spettatori. Sulla pagina 2 comincia l'articolo della storiografia d'arte Věra Ptáčková, la commissaria dell'esposizione cecoslovacca su PQ, il quale avvisa soprattutto la circostanza che quest'anno CSFR partecipa per la prima volta a un concorso internazionale come il collaboratore con i stessi diritti (come il paese ospitante non ha partecipato nel contesto internazionale delle mostre precedenti, ma aveva solo l'esposizione indipendente). Le pagine 7-10 sono dedicate alla conversazione a tavola rotonda su PQ. La redazione di SCÉNA ha organizzato la conversazione nella collaborazione con DIVADELNÍ ÚSTAV (ISTITUTO D'ARTE DRAMMATICA), organizzatore della mostra, e l'hanno partecipata gli scenografi ed altri drammaturghi. A tavola rotonda hanno discusso sulle domande, sui problemi e sulle tendenze della scenografia sulle questioni dello sviluppo delle esposizioni di questa disciplina e sulle possibilità della dichiarazione dell'esposizione non solo sul lavoro del sceneggiatore, ma di tutta la squadra di montatura demo del tutto. Ci hanno echeggiato gli opinioni notevolmente controversi, ma la maggioranza di loro ha risposto di sì all'occasione del confronto internazionale della mostra in concorso. La conversazione a tavola rotonda commentata la direttrice dell'Istituto d'arte drammatica Helena Albertová ed il commissario generale di PQ'91 Jaroslav Malina (p. 10), notevole scenografo boemo. Il testo è accompagnato dall'abbondante documentazione fotografica dai precedenti sei PQ dal fondo d'archivi dell'Istituto d'arte drammatica. Oltre che concede sulla pagina 2, ma soprattutto sulla pagina 15 il cospicuo delle informazioni fondamentali sulle azioni di PQ, incluso dell'altre che stanno percorrendo: il salotto di scenografi boemi. František Tröster, il complesso delle 4 mostre sotto il titolo La marionetta ed il teatro, dei seminari delle organizzazioni internazionali OISTAT ed ASSITEJ nell'Istituto d'arte drammatica, dei giorni nazionali a PQ, delle recite teatrali delle compagnie nazionali e stranieri ecc. Nel numero sono altrettanto compresi degli estratti dalla stampa che hanno apprezzato nei anni precedenti tutti i sei PQ. Tutte le informazioni su PQ concede **IL SEGRETIARIATO PQ, via Celetná 17, Praha 1, tel. 02/2315595.**